

VESTITORUL

Editată de Episcopia Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, Oradea

Oradea, 27 februarie

Seria I, Anul XXIX, Nr. 8 (341), 2022

PRIMA SFÂNTĂ SPOVADĂ ȘI ÎMPĂRTĂȘANIE SOLEMNĂ

Din sumar:

Mesajul Sfântului Părinte pentru Postul Mare, 2022 - pag. 3-4;

Iuliu Maniu a încetat din viață în temnița de la Sighet (5 februarie 1953) - pag. 5-6;

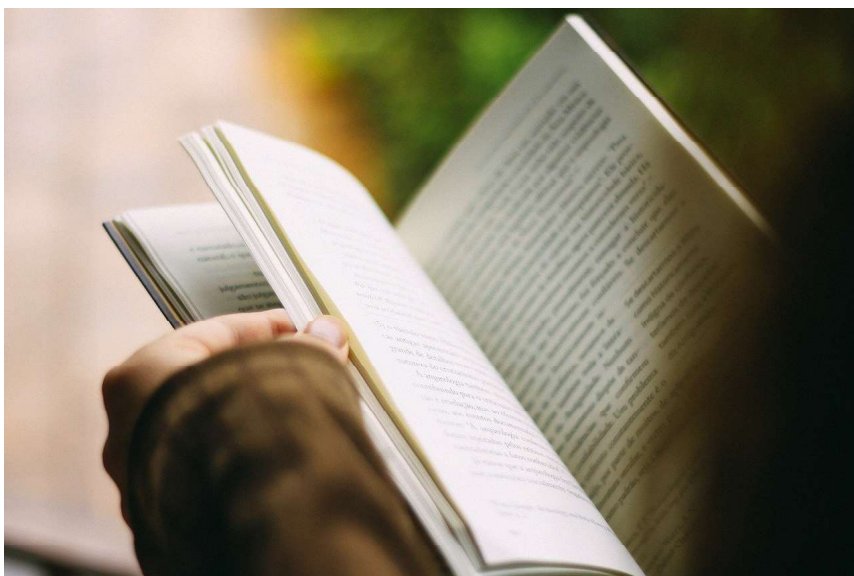
Perioada 2003-2010 din istoria Seminarului Teologic de la Oradea. 2022: 230 de ani de la fondarea Instituției - pag. 12-13.

Ioan F. POP

Lectura ca *modus vivendi*

Ziua națională a lecturii - propusă pentru ziua 15 februarie, începând cu acest an - ar trebui să fie, de fapt, imboldul lecturii zilnice. Căci cititul este pretextul cel mai bun de a te întâlni cu tine însuși. Când citim, de fapt, intrăm în garderoba câtorva suflete. Încercăm nostalgic câteva umbre purtate. Cititul este procesul prin care transformăm viața în cuvinte și cuvintele în viață. Cititul nu e decât un mod de a dialoga cu cărțile.

Din cărți trebuie reținută mai mult gândirea care le mobilizează. A citi înseamnă a-ți învecina ideile, gândurile, proiecțiile ideatice. A împrumuta un destăin preț de câteva pagini. Cititul adevărat e acela în care o carte o citești cu alte sute de cărți, cu câteva culturi. Lectura tot înaugurează suspansul lumilor interioare. Le oglindește o clipă în absolut. Înțelegi un autor doar când îl poți reduce la o propoziție, la un cuvânt, la o tăcere... Citirea este gândire paralelă cu o altă gândire. Scrisul – gândire paralelă cu ea însăși. Orice am citi, noi ne *citim* doar pe noi înșine. Chiar și scrisul este un fel de *citire* a ego-ului. Până la urmă, toate cărțile te ajută să ajungi la o carte. După cum toate viețile te ajută să înțelegi cât de cit o viață. Cititul și scrisul sînt modurile esențiale de a te împrieteni cu o limbă. Celelalte forme sînt doar

simple amicitii. Limbajul articulat este cel mai direct atribut al inteligenței. El este inteligență în sine. Cititul înseamnă o educație continuă a admirației, o empatie profundă cu textul, o re-scriere paralelă a lui. Sub vraja cărților poți sta ca sub umbra unui copac imens. Paginile adie ca niște frunze mișcate de vînt, cuvintele așteaptă tresăririle unei raze de lumină. Lectura nu înseamnă automat și creativitate culturală. Ea e doar o bună promisiune, un *modus vivendi*. Nu orice parcurgere de rînduri scrise poate fi numită lectură. Cititul înseamnă o empatie profundă cu textul, ba chiar o re-scriere paralelă a lui. Cititul trebuie să fie cel puțin la același nivel de comunicare cu scrisul. Lecturii nu trebuie să-i destinăm doar o zi, ci o întreagă viață. Cititul și scrisul sînt ca inspirația și expirația – un tot. Nu există ceva mai captivant, atunci când nu ai ce face, când ființa se umple cu stihiiile propriei inutilități, cu ablațiunea și lava golului existențial, decât dulcea *zăbavă* a cititului. Cititul presupune cu metodă vocația răgazului, a contemplării și a nefăcutului, el duce contrafactualitatea în specializarea sa ultimă. Căci, citind, îndeplinești atît de multe fără să faci mai nimic. Aproape fără să te cîntești poți muta din loc *munții* cuvintelor, poți întoarce filele îngălbenite ale timpului, poți topi coordonatele spațiului cu o străfulgerare de gînd. Cititul este singurul mod de a locui toate lumile, de a trăi toate viețile. Chiar și moartea poate fi *citită* printre rînduri.

Nu poți scrie decât în contiguitate cu cititorul din tine, după cum nu poți citi decât în paralel cu scriitorul care ai putea fi. Citim prin intermediul scrisului și scriem prin intermediul a ceea ce am citit. Scrisul și cititul neputînd evolua decât sinergic, într-o simbioză explicativ-implicativă absolută. Deși scrisul te va găsi cînd vei ști să îl cauți dincolo de tot ceea ce ai citit. Parafrăzînd o aserțiune augustiniană, pot spune doar atît: citește și fă ce vrei...

VESTITORUL

P.S.S. Virgil Bercea: Președinte

Redacția și administrația:

Pr. Olimpiu Todorean: redactor coordonator

Ioan F. Pop: secretar de redacție

Colaboratori:

Mihaela Caba, Ioan Dărăbăneanu, Alin Crețu, Eugen Ivuț.

Adresa:

410210 - Oradea, str. Ep. Mihai Pavel, 4;

Tel: 0259.436.492; Fax: 0259.430.509;

E-mail: olimpiu35@yahoo.it;

Tel: 0722.450.013

Abonamente și difuzare: Claudiu Boda

Magazin "Sfânta Tereza"

Str. Ep. Mihai Pavel nr. 4

410445 - Oradea; Tel: 0744.958.932

I.S.S.N. 1454 - 8526

Mesajul Sfântului Părinte pentru Postul Mare, 2022

„Să nu obosim în a face binele, căci la timpul potrivit vom secera, dacă nu vom deveni leneși!
Așadar, acum, cât avem timp, să facem bine tuturor” (Gal 6,9-10a)

Iubiți frați și surori,

Postul Mare este timp favorabil de reînnoire personală și comunitară care ne conduce la Paștele lui Isus Cristos mort și înviat. Pentru drumul de Postul Mare din 2022 ne va face bine să reflectăm asupra exortației sfântului Paul adresate galatenilor: „Să nu obosim în a face binele, căci la timpul potrivit vom secera, dacă nu vom deveni leneși! Așadar, acum, cât avem timp (*kairós*), să facem bine tuturor” (Gal 6,9-10).

1. SEMĂNATUL ȘI SECERATUL

În acest text apostolul evocă imaginea semănatului și a seceratului, atât de îndrăgită de Isus (cf. Mt 13). Sfântul Paul ne vorbește despre un *kairós*: un timp propice pentru semănat binele în vederea unui secerat. Ce este pentru noi acest timp favorabil? Cu siguranță este Postul Mare, dar este și toată existența pământească, pentru care Postul Mare este într-un fel o imagine (1). În viața noastră prea des prevalează lăcomia și mândria, dorința de a avea, de a acumula și de a consuma, așa cum arată omul nechibzuit din parabola evanghelică, omul care considera viața sa sigură și fericită datorită marii recolte adunate în hambarele sale (cf. Lc 12,16-21). Postul Mare ne invită la convertire, la schimbare mentalității, așa încât viața să aibă adevărul și frumusețea sa nu atât în a avea cât mai ales în a dăru, nu atât în a aduna cât mai ales în a semăna binele și în a împărtăși.

Primul agricultor este însuși Dumnezeu, care cu generozitate „continuă să semene în omenire semințe de bine” (Enciclica *Fratelli tutti*, 54). În timpul Postului Mare suntem chemați să răspundem la darul lui Dumnezeu primind Cuvântul său „viu și plin de putere” (Evr 4,12). Ascultarea asiduă a Cuvântului lui Dumnezeu maturizează o docilitate promptă față de acțiunea sa (cf. Iac 1,21) care face rodnică viața noastră. Dacă deja asta ne îmbucură, și mai mare este însă chemarea de a fi „colaboratori ai lui Dumnezeu” (1Cor 3,9), folosind bine timpul prezent (cf. Ef 5,16) pentru a semăna și noi făcând binele. Această chemare de a semăna binele nu trebuie văzută ca o povară, ci ca un har cu care Creatorul ne vrea uniți activ cu mărinimia sa rodnică.

Și seceratul? Oare semănatul nu este în întregime în vederea recoltei? Desigur. Legătura strânsă între semănat și recoltă este reafirmată de același sfânt Paul, care afirmă: „Cine seamănă cu zgârcenie va și secera cu zgârcenie, dar cine seamănă cu generozitate va și secera cu generozitate” (2Cor 9,6). Dar despre care recoltă este vorba? Un prim rod al binelui semănat există în noi înșine și în relațiile noastre zilnice, chiar și în gesturile cele mai mici de bunătate. În Dumnezeu niciun act de

iubire, oricât de mic ar fi, și nicio „trudă generoasă” nu sunt pierdute (cf. Exortația apostolică *Evanghelii gaudium*, 279). Așa cum pomul se recunoaște din roade (cf. Mt 7,16.20), tot așa viața plină de fapte bune este luminoasă (cf. Mt 5,14-16) și duce mireasma lui Cristos în lume (cf. 2Cor 2,15). A-l sluji pe Dumnezeu, liberi de păcat, maturizează roade de sfințire pentru mântuirea tuturor (cf. Rom 6,22).

În realitate, ne este dat să vedem numai în mică parte rodul a ceea ce semănăm de vreme ce, conform proverbului evanghelic, „unul este semănătorul, altul este secerătorul” (In 4,37). Tocmai semănând pentru binele altuia noi participăm la mărinimia lui Dumnezeu: „Este mare noblețe a fi capabili să demarăm procese ale căror roade vor fi culese de alții, cu speranța pusă în forța secretă a binelui care se seamănă” (Enciclica *Fratelli tutti*, 196). A semăna binele pentru ceilalți ne eliberează de logicile înguste ale beneficiului personal și conferă acțiunii noastre respirația amplă a gratuității, inserându-ne în orizontul minunat al planurilor binevoitoare ale lui Dumnezeu.

Cuvântul lui Dumnezeu lărgeste și ridică și mai mult privirea noastră: ne vestește că seceratul cel mai adevărat este cel escatologic, cel din ultima zi, din ziua fără de apus. Rodul împlinit al vieții noastre și al acțiunilor noastre este „rodul pentru viața veșnică” (In 4,36), care va fi „comoara noastră din ceruri” (Lc 12,33; 18,22). Isus însuși folosește imaginea seminței care moare în pământ și dă rod pentru a exprima misterul morții și învierii sale (cf. In 12,24); și Sfântul Paul o reia pentru a vorbi despre învierea trupului nostru: „Se seamănă în putrezire și se învie în neputrezire; se seamănă în necinste și se învie în glorie; se seamănă în slăbiciune și se învie în putere; se seamănă un trup fizic și învie un trup spiritual” (1Cor 15,42-44). Această speranță este marea lumină pe care Cristos înviat o aduce în lume: „Și dacă ne-am pus speranța în Cristos numai în viața aceasta, suntem cei mai vrednici de milă dintre toți oamenii. Dar acum, Cristos a înviat din morți, fiind începutul învierii celor adormiți” (1Cor 15,19-20), așa încât cei care sunt intim uniți cu El în iubire, „într-o moarte asemănătoare cu a lui” (Rom 6,5), să fie uniți și cu învierea lui pentru viața veșnică (cf. In 5,29): „Atunci cei drepti vor străluci ca soarele în împărăția Tatălui lor” (Mt 13,43).

2. „SĂ NU OBOSIM ÎN A FACE BINELE”

Învierea lui Cristos animă speranțele pământești cu „marea speranță a vieții veșnice și pune deja în timpul prezent germenul mântuirii” (cf. Benedict al

(continuare în pag. 4)

(urmare din pag. 3)

XVI-lea, Enciclica *Spe salvi*, 3; 7). În fața dezamăgirii amare pentru atâtea vise spulberate, în fața preocupării datorită provocărilor care amenință, în fața descurajării datorită sărăciei mijloacelor noastre, ispita este aceea de a ne închide în propriul egoism individualist și de a ne refugia în indiferență față de suferințele celui alt. „Cei tineri obosesc, iar cei maturi se ostenesc și se poticnesc” (Is 40,30). Dar Dumnezeu „dă putere celui ostenit și înmulțește tăria celui vlăguit. [...] Cei care speră în Domnul își întăresc puterea, se înalță ca pe aripi de vultur, aleargă, dar nu ostenesc, umblă, dar nu obosesc” (Is 40,29.31). Postul Mare ne cheamă să repunem credința noastră și speranța noastră în Domnul (cf. 1Pt 1,21), pentru că numai cu privirea îndreptată spre Isus Cristos înviat (cf. Evr 12,2) putem primi exortăția apostolului: „Să nu obosim în a face binele” (Gal 6,9).

Să nu obosim în a ne ruga. Isus a învățat că este necesar „de a ne ruga întotdeauna și de a nu ne descuraja” (Lc 18,1). Avem nevoie să ne rugăm pentru că avem nevoie de Dumnezeu. Iluzia că suntem suficienți pentru noi înșine este o iluzie periculoasă. Dacă pandemia ne-a făcut să atingem cu mâna fragilitatea noastră personală și socială, acest Post Mare să ne permită mângâierea credinței în Dumnezeu, fără de care nu putem avea stabilitate (cf. Is 7,9). Nimeni nu se salvează singur, pentru că toți suntem în aceeași barcă printre furtunile istoriei (2); dar mai ales nimeni nu se salvează fără Dumnezeu, pentru că numai misterul pascal al lui Isus Cristos dă victoria asupra apelor întunecate ale morții. Credința nu ne scutește de suferințele vieții, dar permite să trecem prin ele uniți cu Dumnezeu în Cristos, cu marea speranță care nu dezamăgește și a cărei garanție este iubirea pe care Dumnezeu a revărsat-o în inimile noastre prin Spiritul Sfânt (cf. Rom 5,1-5).

Să nu obosim în a extirpa răul din viața noastră. Postul trupesc la care ne cheamă Postul Mare să întărească spiritul nostru pentru lupta împotriva păcatului. *Să nu obosim în a cere iertare în sacramentul Pocăinței și al Reconcilierii*, știind că Dumnezeu nu obosește niciodată să ierte (3). Să nu obosim în a lupta împotriva concupiscentei, acea fragilitate care împinge la egoism și la orice rău, găsind în decursul secolelor diferite căi prin care să-l prăbușească pe om în păcat (cf. Enciclica *Fratelli tutti*, 166). Una din aceste căi este riscul de dependență de *media* digitale, care sărăcește raporturile umane. Postul Mare este timp propice pentru a contrasta aceste curse și pentru a cultiva în schimb o comunicare umană mai integrală (cf. *ibid.*, 43) făcută din „întâlniri reale” (*ibid.*, 50), față în față.

Să nu obosim în a face binele în caritatea activă față de aproapele. În timpul acestui Post Mare, să practicăm pomana dăruind cu bucurie (cf. 2Cor 9,7). Dumnezeu „care dă sămânță semănătorului și pâine ca hrană” (2Cor 9,10) are grijă față de fiecare dintre noi nu numai să putem avea cu ce să ne hrănim, ci și să putem

fi generoși în a face binele față de ceilalți. Dacă este adevărat că toată viața noastră este timp pentru a semăna binele, să profităm îndeosebi de acest Post Mare pentru a ne îngriji de cel care ne este aproape, pentru a deveni aproapele față de acei frați și surori care sunt răniți pe drumul vieții (cf. Lc 10,25-37). Postul Mare este timp propice pentru a căuta, și nu a evita, pe cel care se află în nevoie; pentru a chema, și nu a ignora, pe cel care dorește ascultare și un cuvânt bun; pentru a vizita, și nu a abandona, pe cel care suferă de singurătate. Să punem în practică apelul de a face binele *față de toți*, luându-ne timpul pentru a-i iubi pe cei mai mici și lipsiți de apărare, pe cei abandonați și disprețuiți, pe cel care este discriminat și marginalizat (cf. Enciclica *Fratelli tutti*, 193).

3. „LA TIMPUL POTRIVIT VOM SECERA, DACĂ NU VOM DEVENI LENEȘI”

Postul Mare ne amintește în fiecare an că „binele, ca și iubirea, dreptatea și solidaritatea nu se obțin o dată pentru totdeauna; trebuie cucerite în fiecare zi” (*ibid.*, 11). Așadar, să-i cerem lui Dumnezeu statornicia răbdătoare a agricultorului (cf. Iac 5,7) pentru a nu deveni leneși în a face binele, pas cu pas. Cel care cade, să întindă mâna către Tatăl care ne ridică mereu. Cel care s-a rătăcit, înșelat de seducțiile celui rău, să nu întârzie să se întoarcă la El care este „mărinimos în iertare” (Is 55,7). În acest timp de convertire, găsind sprijin în harul lui Dumnezeu și în comuniunea Bisericii, să nu obosim în a semăna binele. Postul pregătește terenul, rugăciunea irigă, caritatea fecundează. Avem certitudinea în credință că „la timpul potrivit vom secera, dacă nu vom deveni leneși” și că noi, cu darul perseverenței, vom obține bunurile promise (cf. Evr 10,36) pentru mântuirea noastră și a altora (cf. 1Tim 4,16). Practicând iubirea fraternă față de toți suntem uniți cu Cristos, care și-a dat viața pentru noi (cf. 2Cor 5,14-15) și pregustăm bucuria Împărăției cerurilor, când Dumnezeu va fi „totul în toți” (1Cor 15,28).

Fecioara Maria, din sânul căreia s-a născut Mântuitorul și care păstra toate lucrurile „meditându-le în inima ei” (Lc 2,19) să ne dobândească darul răbdării și să fie aproape de noi cu prezența sa maternă, așa încât acest timp de convertire să aducă roade de mântuire veșnică.

Roma, Sfântul Ioan din Lateran, 11 noiembrie 2021, Comemorarea Sfântului Martin, episcop

Franciscus

(1) Cf. SFÂNTUL AUGUSTIN, Serm. 243, 9,8; 270, 3; En. in Ps. 110, 1.

(2) Cf. Moment extraordinar de rugăciune în timp de epidemie (27 martie 2020).

(3) Cf. Angelus din 17 martie 2013.

Pr. Cristian BORZ

Iuliu Maniu a încetat din viață în temnița din Sighet (5 februarie 1953)

În ziua de 5 februarie 1953, Ministrul de interne din acea vreme, era anunțat că la Sighet „în celula 3 s-a stins lumina”. Așa anunța la București, directorul închisorii de la Sighet, moartea lui Iuliu Maniu.

Iuliu Maniu s-a născut la 8 ianuarie 1873, în Țara Silvaniei, fiind cel de al cincilea copil al familiei Ioan și Clara Maniu. Este descendent din două familii de oameni de cultură și patrioți care și-au legat numele de lupta pentru emanciparea românilor din Ardeal: Simion Bărnuțiu, pe linie paternă și vicarul Demetriu Coroianu, pe linie maternă. Iuliu Maniu a făcut parte din cea de a treia generație a Școlii Ardelene blăjene, alături de George Pop de Băsești, Al. Vaida Voievod, Ștefan Cicio Pop, Teodor Mihaly.

A fost avocat, doctor în drept al Universității din Viena, membru de onoare al Academiei Române. A aparținut unei generații de oameni politici și de cultură numită și Generația Marii Uniri, generație care a dovedit că avea viziune, voință și mijloace de a face nu doar o Românie Mare, ci și să infăptuiască o civilizație inspirată și asemuită celei occidentale. S-a implicat activ în realizarea Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918, iar din funcția de președinte al Consiliului Dirigent a reușit integrarea rapidă a administrației din Transilvania în cea a României reîntregite.

Iuliu Maniu a fost crescut și educat în ambianța Bisericii Greco Catolice. Un rol determinant în educația lui a avut o bunicul său matern, Demetriu Coroianu, vrednicul vicar al Silvaniei, canonic și rector al Semi-

narului din Gherla, precum și ambianța Blajului greco catolic, unde a urmat primele clase liceale, iar mai apoi a debutat și funcționat ca profesor de drept la Seminarul blăjean și timp de 16 ani ca avocat al Mitropoliei.

Calitatea care l-a consacrat în prim-planul scenei politice a fost moralitatea ireproșabilă, motiv pentru care a fost numit de către marele istoric Nicolae Iorga „*sfinxul de la Bădăcin*”.

Puțini sunt oamenii mari, care au fost feriți de patimi. Iuliu Maniu a intrat în rândurile lor. Scandaluri publice, atât de cunoscute în lumea politică, lipsesc cu desăvârșire în biografia lui, a avut tăria de a și feri existența chiar și de bănuială. Mistic și moral a înțeles că trebuie să fie pildă de viață creștinească pentru cei mulți. *A fost un personaj ascetic, celibatar, aflat exclusiv în slujirea de tip monahal a politicii naționale, a politicii democratice și a politicii de stat. Aderent și practicant al religiei creștine, Iuliu Maniu s-a înscris ca o excepție, în sensul că viața de familie a substituit-o cu o viață întreagă dedicată slujirii neamului din care a făcut parte. Modelul său de om și bărbat politic are puterea exemplului desăvârșit pentru noi toți cei de azi.* (prof. Doru Radosav)

Nu a căutat luxul în îmbrăcăminte, umbla ani de a rândul în același costum, întotdeauna curat, întotdeauna obsedant de îngrijit. În 1929 era Președinte al Consiliului de Miniștri și purta ca sfetnic al Coroanei același pardesiou pe care îl avea cu 23 de ani înainte ca deputat de Vinț. Bogăția nu l-a ispitit niciodată, a trăit modest și simplu ca student sânguincios la Viena, ca deputat de Vinț, ca avocat renumit la Blaj, ca prim ministru al României întregite, ca solitar la Bădăcin. Strălucirea și onorurile de mulți ahtiate, s-au lovit de un Maniu imunizat. Istoricul Constantin Xenii spunea: „*Mare forță e modestia! N-a visat, n-a râvnit niciodată averea. Nu l-a interesat. N-a primit o dată să figureze într-un consiliu de administrație. Și nu o dată i s-a oferit. În casa lui de sus, de la Bădăcin, nici covoare persane, nici tablouri de preț, nici bronzuri. În București o odaie de hotel, la Athénée Palace, odaie simplă ce nici pe departe nu justifică numele somptuos de «Palace». Și nu e o micșorare să adaug că nu o dată l-am găsit seara mâncând singur în odăița lui, pe un colț de masă, pâine neagră din care tăia tacticos cu un cuțitaș și câteva mere frumoase, pe care cu mândrie spunea că le adusese de la Bădăcin. Un ascet. Iar în colț, pe masă de lucru, vedeai două cărți: Biblia și broșura oficială de Mers al trenurilor. Una pentru drumurile lui sufletești, cealaltă pentru cele trupești, în neconținutele lui deplasări politice*”.

(continuare în pag. 6)

(urmare din pag. 5)

Iuliu Maniu a avut o carieră politică întinsă pe parcursul a 56 de ani, a fost deputat în parlamentul de la Budapesta și în parlamentul de la București, președinte al Consiliului Dirigent după 1918, a fost de trei ori prim-ministru al României, a condus două mari partide: PNR și PNȚ, de numele lui se leagă rezistența împotriva ocupației sovietice și a regimului totalitar impus de aceasta. Marele merit este că în toți acești ani, indiferent de regimurile politice care s-au perindat, Iuliu Maniu a demonstrat că morala creștină și politica sunt noțiuni care nu se exclud, ba mai mult puse împreună, urmăresc binele public și lupta împotriva tiraniilor. „Pe mine nu reușesc să mă intimideze, eu de la calea mea nu mă abat, eu hotărârile nu mi le schimb, eu ce cred că este bine pentru țară și pentru neam, asta fac” spunea Iuliu Maniu în ultimul său discurs ținut în vara anului 1947, înainte de arestare.

Iuliu Maniu a posedat ce a moștenit de la familia sa și de-a lungul întregii sale vieți a dăruit tot ce a avut. Nu s-a îmbogățit de pe urma activității publice. Casa de la Bădăcin este dovada fizică a faptului că nu a păstrat nimic pentru sine. Aristocratică și sobră, casa spune aproape totul despre Iuliu Maniu și despre generația sa: originea și familia, mediul în care a trăit, formarea morală și intelectuală, crezul său și al celor care l-au înconjurat. Într-un cuvânt, credință, trăirea principiilor morale, curaj intelectual și acțiune chibzuită în slujba semenilor. Aceasta este marea avere moștenită de Iuliu Maniu de la înaintașii săi, pe care a pus-o la temelie României Mari și pe care a transmis-o cu generozitate tuturor românilor. (Mihaela Bărbuș)

În 1941, Iuliu Maniu lăsa prin Testament, întreaga sa avere Episcopiei Române Unite cu Roma, Greco-Catolică din Oradea, nu pentru a o îmbogăți, așa cum greșit au interpretat unii s-au alții, ci pentru că, avea încredere că Episcopia va duce la îndeplinire dorința sa testamentară ca „...domeniul de la Bădăcin să fie folosit pentru educarea morală și instruirea tinerilor greco-catolici”.

În 14 iulie 1947 a fost arestat, i s-a înscenat un proces de tip stalinist, la care sentința se cunoștea dinainte. Tribunalul Militar l-a condamnat la 9 pedepse, însumând 104 ani de închisoare, plus de două ori muncă silnică pe viață. A fost închis mai întâi în închisoarea Malmaison din București, apoi la Galați, iar pe 14 august 1951 ajunge la Sighet, unde se aflau și alte personalități politice și culturale și întreg episcopatul greco-catolic.

Iuliu Maniu a suscitât, în închisoare, același climat de noblețe morală în care se complăcuse toată viața. Nicio șovăială, nicio slăbiciune, la acest om care prefera să moară în închisoare decât să gireze, un regim de sclavie. Cât a fost închis nimeni nu a încercat să-l corupă. Dușmanii lui își dădeau seama că ar fi fost un timp pierdut. Era un omagiu la care la care alții nu a avut

dreptul. Cine nu a fost torturat, a fost bătut sau șantajat. Toți cu excepția lui, au fost evaluați de o lașitate posibilă și, în consecință supuși verificării.

După șase ani de detenție, starea de sănătate a lui Iuliu Maniu s-a deteriorat foarte grav. În ultimele ore de martiraj, episcopul Alexandru Todea, deținut la Sighet, în condiții strict secrete, i-a oficiat ultimele Sfinte Sacramente. Iată cum își amintește Preasfințitul Todea acele momente: „În 2 februarie știam ca e un gardian mai bun, e și sărbătoare și mă pregătesc și eu. Maniu de fapt a fost pregătit și mi-a spus Carandino că se sculase de dimineață, și-a spus rugăciunile și aștepta cu nerăbdare. Am ridicat năframa, mătura în mână stângă, am ținut-o în loc de toiag arhieresc și am spus cuvintele acestea: Domnul Dumnezeu și Mântuitorul nostru Isus Cristos, cu darul și cu îndurările iubirii să vă ierte, domnule Iuliu Maniu, de păcatele dumneavoastră, iar eu nevrednicul preot prin puterea care mi s-a dat vă iert de toate păcatele. Și Maniu a răspuns: „Acum pot să mor”. La 5 februarie 1953, Nicolae Carandino, „colegul de celulă”, i-a închis pleoapele și i-a spus rugăciunile „Pater Noster” și „Ave Maria” pentru ultima oară, apoi spune el: „Maniu a fost ridicat din celulă, în cel mai strict secret, dar vestea se răspândise ca fulgerul în toată închisoarea. Noaptea am auzit căruța poposită în curtea închisorii, uruiala roților, nechezatul cailor, zgomotul ușor ferecat al șleaurilor. Apoi toate s-au liniștit. Maniu pleca spre groapa comună și spre gloria eternă”. Directorul închisorii, l-a pus într-un sac și l-a aruncat într-o groapă scormonită în prundișul Tisei, numită de localnici „Cimitirul săracilor”, fără cruci, având drept împrejmuire linia ferată.

Iuliu Maniu și a închinat toată viața neamului său, respectându-și jurământul din tinerețe în care spunea: „Jur în Fața lui Dumnezeu, pe conștiință și onoare, că îmi voi jertfi viața pentru triumful cauzei românești”, și a lăsat osemintele drept piatră de hotar, iar prin testamentul lăsat preciza: „Sufletul mi-l închin Atotputernicului Dumnezeu, tot devotamentul meu și dincolo de mormânt, mult încercatului meu neam românesc”.

A dorit să și doarmă somnul de veci lângă părinții săi în pământul Dealului Țarinei din Bădăcin, până acum nu s-a întâmplat, trupul lui se odihnește într-un mormânt neștiut departe de țarina lui. El, creștinul convins, nu are la cap o cruce!

Ziua Voluntarului Caritas

Platforma ZOOM a găzduit **joi, 27 ianuarie 2022, Ziua Voluntarului Caritas**. Cea de a XVI-a ediție și primul eveniment din acest an s-a desfășurat sub motoul - "Voluntariat în pandemie!"

Și anul acesta, sărbătoarea noastră s-a desfășurat diferit față de cum ați fost obișnuiți în anii anteriori.

Evenimentul a avut loc la Cantina socială (str. Theodor Aman, nr. 1C) însă, din cauza condițiilor pandemice, anul acesta a trebuit să limităm numărul de persoane prezente la eveniment. Așadar, au participat 20 de persoane fizic (primii înscriși), iar ceilalți voluntari au intrat pe Platforma Zoom pentru a fi alături de noi la această sărbătoare a lor, fiindu-le dedicată pentru că au găsit întotdeauna timp și energie pentru a ne ajuta!

Am decis că este mai potrivit ca anul acesta să organizăm acest eveniment cu un număr restrâns de persoane, acordând aceeași importanță deosebită acestei sărbători, chiar dacă într-un mod diferit. Am ales să servim împreună ceaiul de la ora 17.00 sperând ca, în anii ce urmează, acest eveniment să fie organizat la fel ca în anii trecuți, cu un număr mult mai mare de voluntari, de cunoscuți și apropiați de-ai fiecăruia dintre noi.

Anul 2021 a fost un an plin de schimbări pentru departamentul de voluntariat al Asociației Caritas Eparhial Oradea. **69 de voluntari activi** au ales să sprijine comunitatea în care trăiesc realizând, în acest sens, **2.467 de ore de voluntariat**. Pe parcursul anului 2021, în cadrul Asociației Caritas Eparhial Oradea, s-au înscris **32 voluntari noi** care ne-au arătat că se pot realiza lucruri mărețe, important e să ne dorim cu adevărat! Ne bucurăm să vedem din ce în ce mai mulți oameni implicați, dornici de ajutor și de a contribui la binele societății. Vreau să vă mulțumesc pentru că ați ales să rămâneți alături de noi, pentru că ați răspuns afirmativ solicitărilor noastre și pentru că ați dovedit încă o dată că suntem membrii aceleiași familii atunci când ne propunem să oferim o mână de ajutor.

Evenimentul s-a încheiat cu o rugăciune și bine-

cuvântarea PSS Virgil Bercea.

Au luat cuvântul: **Pr. Olimpiu Todorean** - președintele asociației și **PSS Virgil Bercea** - Episcop de Oradea și voluntarii prezenți fizic sau online.

"Dragi voluntari,

Epidemia de coronavirus, în comunitățile noastre și în viața noastră, este o escaladare continuă care ne obligă să procedăm cu claritate, atenție și flexibilitate. Ca furnizor de servicii sociale, Caritas Eparhial Oradea a acționat, pas cu pas, adaptându-se la prevederile emise de autorități. La început, am închis cantina socială și am livrat mâncare acasă sau pe stradă acolo unde erau beneficiarii noștri, am închis Centrul after school din Ioaniș și am închis porțile apartinărilor bunicilor din „Casa Frențiu”. Apoi, anul trecut am re-deschis cantina, dușurile sociale și centrul de la Ioaniș. Nu am încetat niciodată să funcționăm, la fel cum voluntariatul nu încetează niciodată să funcționeze.

Contribuția voluntarilor a fost extrem de prețioasă, mai ales în ultimul an, o perioadă dificilă caracterizată de urgența sanitară aflată încă în desfășurare. Vremuri întunecate dar luminate de munca celor care, în tăcere, se sacrifică pentru alții, de parte de lumina reflectoarelor. Suntem aici, în seara aceasta, să sărbătorim angajamentul vostru într-un moment de împărtășire și sărbătoare, de a ne privi în ochi, spunându-ne că ne-am priceput, că nu ne vom oprim și nu ne vom descuraja.

Inima unui voluntar este imensă. Limbajul lui este universal. Gesturile lui sunt tăcute, dar au un impact uriaș. Ori de câte ori un voluntar își întinde brațele pentru a-i ajuta pe alții, el construiește o punte de umanitate și fraternitate. De fiecare dată când se angajează în binele comun transmite un mesaj de dragoste și prietenie socială întregii comunități.

Sunteți mulți voluntari care ne ajutați prin cuvinte,

(continuare în pag. 8)

(urmare din pag. 7)

ne sprijiniți prin acțiuni și ne încălziți cu zâmbetele voastre. Ele umplu sediile noastre și toate inițiativele noastre care vizează coeziunea socială în orașul Oradea prin solidaritate și sensibilitate. Dar, mai presus de toate, ele ne transmit o lecție fundamentală și anume că fericirea cea mai autentică, vine de la verbul a da. Compasiunea pe care o arătați oamenilor pe care îi slujim este o inspirație pentru noi toți. Am observat cum îi tratați pe toți cu respect și bunătate, indiferent de situație. Știm cât de grea este viața persoanelor care au nevoie de serviciile pe care le furnizăm, și cuvintele și acțiunile voastre ajută în mare măsură să-și mențină demnitatea.

Vreau să știți că munca voastră nu a trecut neobservată. Vreau să vă spun ce treabă grozavă faceți cu copiii cu care lucrați, atât cât s-a putut în acest an pandemic. Copiii sunt atât de norocoși să vă aibă în preajma lor, la fel și noi.

Vă mulțumesc că ați ajutat să donăm o masă de prânz celor care au nevoie. Faceți mai mult decât să le umpleți pânțele. Le arăți că oamenilor că vă pasă și asta le dă speranță. Uneori, speranța este exact ceea ce au nevoie oamenii pentru a încerca să-și schimbe viața. Vă mulțumesc pentru fiecare dată când ați fost empatici, înțelegători și ați fost un punct de sprijin, însoțindu-i cu grijă și atenție pe rezidenții din "Casa Frențiu". Astfel, ei nu s-au mai simțit singuri, abandonați ci, dimpotrivă, cocoloșiți.

Pentru a fi voluntar, este nevoie de: **Generozitate**, dorința de a-ți oferi timpul celorlalți. **Înțelegere**, pentru că viața celorlalți ar putea fi foarte diferită de propria ta viață. **Empatie**, capacitatea de a te pune în locul altcuiva și de a simți ceea ce trebuie să simtă. **Compasiune**, de a-ți păsa cu adevărat să faci viața altcuiva mai bună. Răbdare, pentru că procesul nu decurge întotdeauna la fel de bine pe cât s-ar putea. **Dedicare**, de a rămâne în proiectele propuse și de a activa pe mai departe. Voi ați arătat aceste calități și multe altele, așa că vă mulțumesc pentru tot ceea ce faceți.

Datorită vouă, cineva va avea destul de mâncat în acea zi, cineva va avea haine decente de purtat, cineva va avea un adăpost, cineva va primi îngrijiri medicale, cineva va învăța abilitățile de care are nevoie pentru a supraviețui și a reuși, cineva va ști că există cel puțin o persoană pe lumea asta căreia îi pasă de el.

Un lucru este cert: această lume este un loc mai bun pentru că v-ați oferit voluntar și vă mulțumim pentru asta. Voi, voluntarii, sunteți speciali. Nu vă este frică să interveniți atunci când vedeți nevoia. Sunteți întotdeauna dispuși să dați o mână de ajutor și să ridicați pe cineva care se scufundă în nisipurile mișcătoare ale vieții. Întotdeauna aveți ceva încurajator de spus și reușiți să o spuneți în cel mai bun mod. Vă împărtășiți abilitățile, talentele, timpul și, în schimb, nu cereți nici un ban.

S-a spus de multe ori că acțiunile vorbesc mai tare decât cuvintele. Vă onorăm în seara asta, prin

acest eveniment special, evidențiindu-vă realizările. Știm că faceți voluntariat pentru că doriți să fiți de folos celorlalți și nu căutați recunoaștere. Dați-ne voie, totuși, să vă oferim această recunoaștere simbolică, dar publică. Mulțumim din suflet echipei noastre de voluntari care ne-a ajutat, și în 2021, în inițiativele noastre de susținere a comunității. Sunteți cel mai bun cadou pe care l-am putea primi vreodată!

Voi încheia cu versuri care sunt adresate vouă, voluntarilor, din poezia **Inimi dedicate** scrisă de Kelly Roper: Inimi dedicate ca ale voastre, / nu sunt atât de ușor de găsit. / Este nevoie de o persoană specială pentru a fi / atât de generoasă și bună. / Să vă pese atât de mult de semenul vostru / este o calitate mult prea rară. / Cu toate acestea, oferiți din timpul și talentele voastre, / pentru toți cei care au nevoie să le împărtășiți. / Așa că vă mulțumim că sunteți voluntari, / că avem privilegiul de a lucra cu voi. / Vrem să știți cât de apreciați sunteți, / nu doar astăzi, ci tot anul." (Pr. Olimpiu Todoran, președinte ACEO)

"Este foarte important să știm să renunțăm la noi înșine pentru ceilalți. Este un lucru extraordinar. Un om care este frustrat nu se va regăsi bine nicăieri. Pentru că tot timpul el dorește altceva, dar uită că acolo unde merge tot pe el se duce, absolut în orice loc ar fi, tot el este.

Dumneavoastră, cred, îmi place să cred și sunt convins de acest lucru, sunteți oameni care sunteți liberi, liberi sufletește, în Cristos, și este un lucru fantastic să fii liber, să te simți bine absolut oriunde și ori-când și în orice condiții și cu oricine. Este extraordinar de important. Mai ales atunci când dumneavoastră vă dăruți din acele momente sau acele ore ale vieții - le dăruți altora. În libertatea dumneavoastră reușiți să faceți niște lucruri fantastice, extraordinar de mari.

Când Mântuitorul ne vorbește despre multe lucruri, inclusiv despre samarineanul milostiv sau că cel care va da un pahar cu apă nu-și va pierde plata sa, ne vorbește tot despre această libertate. Cei care au trecut pe lângă acel om căzut între tâlhari erau frustrați, nu s-au putut apropia de cel căzut: preotul și levitul.

(continuare în pag. 9)

(urmare din pag. 8)

Dar a venit un samarinean și acesta, fiind liber, s-a apropiat de cel rănit pentru că el nu era condiționat de nimic. Ceilalți doi nu erau liberi, erau condiționați de statutul lor, de haina lor, și nu puteau să fie liberi. Dumneavoastră, care reușiți să faceți această treabă, aveți o libertate extraordinară, fantastică. Este un dar de la Dumnezeu, însă, în același timp, este un dar pe care îl și cultivați dumneavoastră. Că Dumnezeu ne dă talanții, dar nu ni-i bagă în buzunar.

Ceea ce dumneavoastră faceți, mai ales în condițiile acestea, este un lucru extraordinar. Pentru că, vedeți, cât de mult ne-am îndepărtat unii de alții, cât de mult ne-am închis unii față de alții, cât de mult ne este frică la unii de alții, dar, cu toate acestea, mai sunt și oameni care au tenacitatea în a face binele, oameni cu adevărat liberi. Iar dumneavoastră, care știți să faceți voluntariat, sunteți oameni liberi, liberi în Domnul. El ne-a redat această libertate și demnitatea fililor lui Dumnezeu.

Așa să vă ajute Bunul Dumnezeu în tot ceea ce faceți, și vă mulțumesc!” (PSS Virgil Bercea)

Mărturii ale voluntarilor:

„Vă mulțumesc că vă continuați activitatea și ne îndrumați! Mulțumesc Patriciei că ne-a coordonat și ne-a îndrumat și în anul 2021, nu știm ce ne-am face fără ajutorul vostru, noi degeaba ne implicăm dacă nu ne coordonează cineva, asta e foarte important! Apreciez mult că avem această libertate, despre care spune și Preasfinția Sa Virgil Bercea de a participa la activități atunci când ne permite timpul. Mi-ar fi plăcut să mă pot implica mai mult anul acesta, contextul pandemic ne-a cam închisat. Sunt foarte fericit că fac parte din asociație și sper că voi rămâne mulți ani de acum înainte alături de voi! Vă mulțumesc!” (Olimpiu Man, voluntar).

„Bună seara tuturor, mă numesc Roland! Fac parte din Caritas de puțină vreme, doar din luna Noiembrie a anului 2021. Am auzit de Caritas de la unul dintre voluntari și așa am decis să fac voluntariat în cadrul acestei asociații. Eu am mai realizat activități de voluntariat și în străinătate, la un adăpost de animale și știam cam ce presupune a fi voluntar. Sunt bucuros să îmi dedic timpul și energia în activitățile de voluntariat și sper ca în anul 2022 să continui cu mult curaj, alături de voi! Vă mulțumesc!” (Roland Biro, voluntar).

„Eu am început voluntariatul din perioada liceului și într-adevăr, în ultima perioadă nu am reușit să particip la așa de multe activități de voluntariat ca înainte, îmi place foarte mult să particip ca și doctor - clown sau aici, la Cantina socială. Într-adevăr am participat mai mult la activitățile de voluntariat în perioa-

da liceului, acum fiind și cu facultatea și bineînțeles că rutina, problemele cotidiene, mă împiedică să particip atât de des, pe cât mi-aș fi dorit. Îmi place să revăd fete pe care nu le-am mai văzut de mult timp și prieteni pe care i-am cunoscut de-a lungul timpului și îmi place că am reușit în acești, fără virgulă câțiva ani să fac legături între oameni, să văd cât de mult ajută un simplu gest și cât de mult ne putem ajuta unii pe alții. Vă mulțumesc!” (Elena Surugiu, voluntar)

„Numele meu este Cristina și sunt voluntar Caritas de 2 ani, inițial am început activitățile la ”Casa Frențiu” și ulterior am participat la activitățile de la Cantina socială. Am legat mai multe relații aici, la Cantina socială, chiar dacă și cu vârstnicii de la ”Casa Frențiu” mi-a făcut plăcere să stau, însă am văzut că cei de la Cantină au o nevoie mult mai mare. Ca și voluntar mi-am dedicat o mare parte din vară, în general vara vin să fac voluntariat pentru că sunt liberă. Îmi place nespun de mult și cred că e singura asociație în care mi-am menținut activitatea atât de mult, iar acum sunt clasa a 12-a, chiar dacă îmi e destul de greu, îmi dedic o parte din timp pentru activitățile de voluntariat. Dacă o să rămân la Oradea la facultate, cu siguranță o să îmi continui activitatea, sunt deschisă și implicată oricând este nevoie de ajutorul meu. Mulțumesc!” (Cristina Ivancov, voluntar)

„Din păcate pentru mine, anul 2021 nu a fost atât de activ pe partea de voluntariat precum mi-am dorit, dar asta s-a întâmplat pentru că multe lucruri s-au schimbat în viața mea după terminarea liceului, însă un obiectiv pe anul 2022 e să fiu mult mai activă și să mă implic în activitățile Caritas cât pot de mult. Mereu mă mândresc și spun oamenilor că sunt voluntar în cadrul Caritas, că aici am întâlnit oameni minunați și am legat prietenii încă din primul an de activitate. Atât cât a fost 2021, cu tot cu pandemie și restricții, mă bucur că am reușit să mai particip la câte-o activitate și mereu am păstrat în suflet și în minte ideea că fac parte dintr-un grup de oameni care mă inspiră.” (Cristina Danciu, voluntar)

„Bună seara! Eu doar doresc să o felicit pe Cristina pe care o cunosc din anii de liceu și doresc să o felicit din tot sufletul pentru activitățile pe care le face la Caritas Eparhial Oradea. Mulțumesc!” (Prof. Adriana Miclăuș)

Premiile acordate:

Premiul CANTINA SOCIALĂ

Cantina socială este un serviciu social în cadrul căruia voluntarii, pe lângă servirea efectivă a beneficiarilor, interacționează în mod direct cu aceștia. În anul

(continuare în pag. 10)

(urmare din pag. 9)

2021, 29 de voluntari au realizat 2.032 de ore de voluntariat la Cantina socială. Premiul s-a acordat voluntarului: **Nicolae Vinter**.

Premiul DUȘURI SOCIALE

Activitatea Dușurile sociale este unică pe plan local, o activitate pe care Asociația Caritas Eparhial Oradea o oferă persoanelor fără adăpost. Menținerea igienei corporale prin accesul la Dușurile sociale previne creșterea gradului de îmbolnăvire a persoanelor vulnerabile care primesc, săptămânal, necesarul efectuării dușului, dar și un schimb de haine curate. În anul 2021, voluntarii au ajutat la distribuirea produselor de igienă și a hainelor, dar și la curățenia băilor, după efectuarea dușurilor de către persoanele fără adăpost. Premiul s-a acordat voluntarei: **Sarah Bențe**.

Premiul CASA FRENȚIU

Prin intermediul programului „Adoptă un bunic sau o bunică”, 10 voluntari „nepoți adoptivi” au petrecut timp de calitate cu rezidenții centrului, i-au însoțit la plimbări, au jucat jocuri de societate, au împărtășit experiențe și povești de viață, acumulând în acest sens 84 de ore de voluntariat. Premiul s-a acordat voluntarei: **Anca Oros Popa**.

Premiul CEL MAI ACTIV VOLUNTAR

Cel mai activ voluntar este persoana care se implică în cele mai multe activități din dorința de a schimba ceva pentru comunitatea în care trăiește. Premiul s-a acordat voluntarului: **Andrei Horgoș**.

Premiul COLECTA DE PAȘTI

La Colecta de Paști din anul 2021 s-au implicat 34 de voluntari, care au desfășurat 190 de ore de voluntariat contribuind la strângerea de alimente și donații în bani în valoare de aproape 15.000 lei pentru cei nevoiași. Premiul s-a acordat voluntarei: **Diana Ungureanu Gațu**.

Premiul VOLUNTAR pentru o ZI

În cursul zilei de 23 Decembrie 2021 am avut alături o persoană care, alături de ceilalți voluntari prezenți, a oferit timp, grijă și vorbe bune aproapelui. Dorim să vă mulțumim în mod special pentru că ați parcurs un drum lung doar pentru a fi aici, alături de cei sărmani, într-un moment de sărbătoare. Premiul s-a acordat voluntarei: **Doina Crângașu**.

Premiul COLECTA DE CRĂCIUN

La tradiționala Colectă de Crăciun, în anul 2021 s-au implicat 16 de voluntari care au desfășurat 96 de ore de voluntariat, contribuind la strângerea de alimente și donații în bani în valoare de aproape 8.000 lei, pentru ca cei 150 de beneficiari ai asociației să poată primi masa caldă și pe parcursul anului 2022. Premiul s-a acordat voluntarei: **Keren Kovacs**.

Premiul pentru DISPONIBILITATE

Disponibilitatea înseamnă a fi prezent la nevoie. Când ești anunțat cu o oră înainte și faci tot posibilul să fii prezent, când renunți la programul tău pentru a oferi o mână de ajutor, când alegi să dedici din timpul tău pentru un plus oferit aproapelui. Premiul s-a acordat voluntarei: **Cristina Ivancov**.

(continuare în pag. 11)

(urmare din pag. 10)

Premiul ADMINISTRATIV

Pentru respectarea măsurilor impuse de autorități, a fost necesar ca, anul acesta, Campania 3,5% și Cutia de Crăciun să fie mutate exclusiv în mediul online. Drept urmare ne-am reorganizat, iar premiul pentru Administrativ ne-am gândit să îl acordăm pentru implicarea și ajutorul în activitățile care au vizat magazinul și depozitul de haine. Premiul s-a acordat voluntarei: **Georgiana Oana Costea**.

Premiul PRIETENI PENTRU UN ZÂMBET

Anul 2021 a fost plin de schimbări pentru echipa Prieteni pentru un zâmbet, care numără în prezent peste 30 de voluntari clovni-doctori activi. Voluntarii clovni au activat de-a lungul anului 2021, prin vizite la Centrul after school "Sfântul Martin" din Ioaniș, la Centrul de Îngrijire de zi pentru copii, aflat în subordinea Direcției de Asistență Socială Oradea și prin participarea la diverse alte evenimente dedicate copiilor organizate de Episcopia Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, Oradea. Premiul s-a acordat voluntarei: **Elena Surugiu**.

Premiul special VOLUNTARIAT ÎN PANDEMIE

În momente dificile, a ales să rămână alături de cei vulnerabili, de cei singuri, de cei în vârstă, de cei ai nimănui și mai ales, alături de noi, pentru ca împreună să DĂRUIM! Unul dintre voluntarii activi ai asociației noastre s-a implicat, a sprijinit și a dăruit, alături de noi

în perioada Pandemiei de Covid-19, hrana beneficiarilor Cantinei sociale. A participat zilnic la pregătirea și distribuirea mâncării, beneficiarilor Cantinei sociale, acumulând în acest sens 936 ore de voluntariat. Premiul s-a acordat voluntarei: **Iuliana Dejeu**.

Premiile SPECIALE Promovarea voluntariatului

Premiile speciale le oferim persoanelor care promovează asociația noastră în comunitate, prin chemarea la voluntariat și prin propriul exemplu. De-a lungul anului 2021, am derulat activități de promovarea a voluntariatului și acțiuni caritabile de colectare de alimente și haine în instituțiile de învățământ partenere. Aceste demersuri nu ar fi fost posibile fără o colaborare strânsă cu profesori dedicați, care au răspuns mereu apelului nostru la sprijin comunitar și au asigurat informarea și mobilizarea elevilor spre implicarea socială. Le suntem recunoscători și le mulțumim pentru întreg efortul depus: **Carmen Chiș, Armen Chiș, Adrian Tencuțiu, Dana Mihincău, Patricia Capriș, Adriana Miclăuș, Mariana Todorean, Florica Crețiu, Gabriela Sabău, Katalin Florea, Ana Mamriana Clop, Gabriela Vescan, Cristian Ciorba**.

Premiul VOLUNTARUL ANULUI

„Voluntarul anului” este premiul oferit pentru: implicare, disponibilitate, diversitatea activităților în care s-a implicat, numărul de ore prestate și calitatea serviciilor oferite.

Premiul s-a acordat voluntarei: **Naomi Oros**.

Mulțumim tuturor voluntarilor pentru că, datorită vouă, asociația își poate continua activitățile sociale.

Mulțumiri dumneavoastră, celor prezenți la acest eveniment, felicitări tuturor voluntarilor și deosebite mulțumiri pentru tot ceea ce au făcut pentru beneficiarii Asociației Caritas Eparhial Oradea și pentru asociație.

Vă îndemnăm să rămâneți alături de noi, în continuare, ca împreună să construim o lume mai bună!

Patricia PELE
Coordonator voluntari

Pr. Cristian F. SABĂU

Perioada 2003-2010 din istoria Seminarului Teologic de la Oradea 2022: 230 de ani de la fondarea Instituției

Înainte de a privi în sine anii pe care i-am petrecut în Seminarul de la Oradea ca rector (intervalul 2003-2010), aş dori să-i vizualizez în ansamblu, alături de toți cei 230 pe care-i aniversăm acum. Cum niciun om nu e o insulă, mă uit la acei ani ca la o piesă dintr-un mozaic mult mai mare. Ca pentru orice astfel de alcătuire, e necesară o oarecare distanță pentru a o vedea în ansamblu. Desigur că nu voi fi eu cel în măsură să facă o evaluare: aş fi părtinitor și subiectiv. Însă, orice-ar fi, cred că acea perioadă -cu bucuriile, succesele ori suferințele instituției și ale mele personale- trebuie privită prin prisma întregului, a celor 230 de ani ai Seminarului.

În toamna lui 2003, când am început, aveam abia 26 de ani. Cred că am fost ales pentru că, la rândul meu, am fost format în prestigiosul Seminar de la Padova. După intervalul de întrerupere a vieții instituției noastre din perioada comunistă, era nevoie de un suflu nou, acordat cu exigențele tinerilor de azi de a trăi creștinismul și chemarea la preoție. Așadar trebuia să transpun și să „traduc” pentru contextul orădean ceea ce trăisem în studenție.

Am relatat adesea că primii mei „seminariști” au fost muncitorii care încă lucrau la construirea corpului D, actuala „bază” a studenților seminariști. Trebuia să stau zilnic printre ei și să supraveghez ca treaba să fie făcută bine, iar materialele să fie folosite corect. Având în vedere că se muncea de la ultimul etaj (III) în jos, primii beneficiari ai camerelor noi au fost conferențiarilor de la INTC-Oradea 2003. Mai târziu, a fost finalizat parterul, cu Aula Magna și spălătoria.

În octombrie 2003, a început viața de Seminar... Aveam aproape 80 de studenți. Fiind atât de tânăr, aveam elan și energie, dar încă îmi lipsea înțelepciunea și experiența vieții. Am la activ puncte bune și greșeli; totuși nu știu să fi făcut în mod intenționat vreuna din cele din urmă...

În spiritul lui „Era mai bine când era mai rău”, seminariștii deplângeau condițiile cu care se obișnuiseră în trecut. Fiind grupați câte 2-3-4 pe cameră, spuneau că nu mai are același farmec precum atunci când stăteau câte 15-20, în dormitoare mari din actualele

săli de cursuri, etajul corpului C.

Am prins perioada cea mai prolifică din viața actualei Facultăți: până când Statul le-a lichidat, mai existau -pe lângă Teologia Pastorală- și dublele specializări Teologie-Istorie și Teologie-Filozofie. În fiecare zi, furnicau prin incintă zeci de studenți și studente, iar curtea era un adevărat campus universitar. În tăcerea care domnește astăzi, pare greu de imaginat că au existat și astfel de vremuri. Având în vedere că a durat până fostele dormitoare de la etajul corpului C au fost transformate în săli de clasă, se venea zilnic la mine de mai multe ori cu aceeași problemă: „Unde să ne ținem cursul, noi, cei din anul ...cutare...?” Orice loc se metamorfoza în sală de curs și eram fericit de atâta însuflețire.

Dacă ziua eram rector, formator, profesor, administrator, șef de șantier, arhitect, aprovizioner și cele de care mai era nevoie, noaptea -când se ostia bătutul la ușă ori colindatul meu pe la șantiere- mă apucam să pregătesc cursurile pe care trebuia să le predau a doua zi. Am ținut Teologie Fundamentală, Teologie simbolică, Uzul sacramentelor, Omiletică, Introducere în teologie, precum și seminariile de Hristologie, Misterul Sf. Treimi,

Soteriologie, Pneumatologie, etc.

Defalcăt în perioade, s-au făcut șantiere de construcție de la zero ori de modernizare. Corpul D a fost construit integral prin curajul PS Virgil Bercea timp de trei ani, între anii 2000-2003; eu am venit în fazele finale. Mai apoi, au trebuit coordonate lucrările de reabilitare interioară, a căror responsabilitate mi-a revenit. Între 2003-04 a fost rândul corpului C: la etaj, din vechile dormitoare, s-au făcut săli de cursuri; la parter Secretariatul, sala de Consiliu și capela. Între 2004-05, corpul B, adică au fost renovate integral sălile de clasă de la etaj, cantina și depozitele administrației. Între 2005-08 a venit rândul corpului A. Aici a fost cel mai greu și mai laborios, întrucât pe lângă munca în sine pe un spațiu mult mai amplu, totul era foarte costisitor. Îmi aduc aminte cum, pe lângă ceea ce dădea Episcopia, am organizat drumuri în Italia de colectare

Festivitatea de inaugurare a Corpului D,
Seminarul Teologic Greco-Catolic din Oradea,
2 octombrie 2003

(urmare din pag. 12)

de oferte prin parohiile în care eram primiți: împreună cu preoții formatori, dădeam mărturie în timpul Liturghiilor despre lucrările pe care le întreprindeam acasă. Practic era vorba de compartimentarea unor mari dormitoare și săli de curs, pentru a realiza camere mai mici, cu baie pentru studenți, respectiv cu băi comune pentru elevi. Clădirea adăpostea un internat de eleve, un palier pentru elevi, un sector pentru studenți și unul pentru studenți. În zilele noastre, după mai bine de 15 ani, palierele liceenilor au fost iarăși modificate, dându-li-se din nou aspectul de la începuturi, cu săli mari, solicitate de nevoile Liceului greco-catolic. Pentru că viața merge înainte, este firesc ca spațiile să servească nevoilor care se prezintă.

Prin cerința explicită a Episcopului, mandatul de Rector al Seminarului era destul de amplu: nu se limita doar la activitatea acestei instituții, ci trebuia să supravegheze și să coordoneze viața celorlalte comunități care își aveau fiecare proprii formatori: Colegiul „Sf. Familie” (=studenții laici, băieți și fete) și Internatul de elevi și eleve. Pe lângă acestea, Rectorul trebuia să se îngrijească de latura spirituală a studenților laici de la dublele specializări Teologie-Istorie și Teologie-Filozofie, și să privegheze pastoral micul grup al credincioșilor greco-catolici care, în duminici și sărbători, iar uneori zilnic, participa la programul liturgic al seminariștilor. În 2013, când biserica Seminarului a fost retrocedată proprietarului de drept, aceste din urmă atribuții i-au revenit parohului numit.

Îndeosebi în anii cu șantiere, îmi amintesc cum ne întâlneam prin luna mai cu pr. administrator Eduard Roman și descopeream cum, banii fiind „tocați” pe lucrări, nu mai aveam nimic în visterie. Ne întrebam atunci: „Cum o vom scoate la capăt cu anul universitar/școlar??? Cu ce vom hrăni atâtea guri?” Pentru că nu aveam un răspuns și nu întrezăream perspective, ne încredințam Providenței, care nu ne-a lăsat nicicând.

Nu m-am căit niciodată că am trăit intens toți acei ani și că nu am cruțat nimic. Abia mai târziu aveam să înțeleg că era unica șansă care mi se dădea, singura carte pe care aveam să o joc. N-a fost nici ușor, nici la îndemână (...nu stătea nimeni să analizeze cât eram de tânăr, ci așteptau toți să-mi îndeplinesc bine numeroasele atribuțiuni), însă, cu simplitate și încredere, am dăruit totul...

Astăzi, urmăresc activitatea a numeroși preoți pe care i-am format. Uneori rămân plăcut surprins văzând cum câțiva s-au autodepășit. De unii sunt mândru, de alții mai puțin. Deși capabili, anumiți absolvenți nu au ajuns să fie preoți. Mă consolez amintindu-mi că nici „Seminarul” Mântuitorului nostru (=cei 12 Apostoli) n-a fost perfect, pentru că un ucenic s-a rătăcit... Dar unii dintre seminariști au ajuns preoți buni, foarte buni. Nu e meritul meu: s-a nimerit să fiu și eu prin preajmă

Hramul Seminarului orădean - 230 de ani de la înființare -

Seminarul Teologic Greco-Catolic „Sfinții Trei Ierarhi Vasile, Grigore și Ioan” din Oradea a fost în ceas de foarte mare sărbătoare, celebrând, în 29-30 Ianuarie, 230 de ani de la înființarea sa în anul 1792. La eveniment au participat și decanul împreună cu profesorii Facultății de Teologie Greco-Catolică din cadrul Universității Babeș-Bolyai Cluj Napoca, cât și Prof. Univ. Dr. Daniel David, Rector UBB, instituție academică de studii superioare la care își urmează cursurile seminariștii, dar și prieteni și colaboratori ai Seminarului, toți uniți, împreună cu distinșii noștri Ierarhi, PS Virgil Bercea, Episcop Greco-Catolic al Eparhiei de Oradea Mare, PS Lasló Böcskey, Episcop Romano-Catolic al Diecezei de Oradea, PS Vasile Bizău, Episcop Greco-Catolic de Maramureș, PS Cristian Crișan, Episcop Auxiliar al Arhiepiscopiei Făgărașului și Alba Iuliei, și PS Ioan Călin Bot, Episcop Auxiliar al Eparhiei de Lugoj.

Celebrarea din acest an a avut o însemnătate cu totul aparte. Programul aniversar, care a început sâmbătă seara, 29 ianuarie, pe lângă prăznuirea înființării Seminarului, a conținut și vernisajul expoziției **Școala Ardeleană**, urmată de o prezentare și lansare de carte cu privire la istoria Seminarului orădean. Seara s-a încheiat cu celebrarea Vecerniei Mari a sărbătorii Sfinților Trei Ierarhi.

În cadrul Sfintei Liturghii, seminariștii au fost admiși la treptele specifice fiecărui an formativ. *Seminariștii anului I* au fost înveșmântați cu reverență, acest lucru atestând acceptarea lor din partea Bisericii ca seminariști, viitori preoți, aflați încă în formare. *Seminariștii anului II* au depus în mod solemn cererea pentru a fi admiși între candidații la diaconat și preoție. *Seminariștii anului III* au fost admiși în clerul minor, fiind tunși întru lectorat și, *seminariștii anului IV* au fost hirotesii ipodiaconi, lectoratul și ipodiaconatul fiind considerate trepte ale clerului minor. Bucuria a fost mai mare deoarece la eveniment au participat și familiile împreună cu o parte din preoții parohi ai seminariștilor.

Alex-Dominic CHIVARI

Anul IV

www.seminaroradea.ro

IOAN DĂRĂBĂNEANU

PASTILA CREDINȚEI

Otilia Bălaș - o Doamnă a spiritualității mariane

Am cunoscut-o pe Doamna Otilia Bălaș înainte de a o cunoaște! De fapt, Dumnezeu, mi-a oferit o bună și folositoare rânduială, prin anii 1985-1989, potrivindu-mi pașii către întâlnirea cu patriarhalismul unei familii de preot. Mi-a fost rânduit atunci să-l cunosc pe urmașul preotului Soran, omul de mare cultură, biolog și ecolog, Viorel Soran, fratele doamnei Otilia Bălaș. După 1990, Dumnezeu mi-a îngăduit să pătrund încă o dată în spiritualitatea patriarhală a acestei familii, cunoscând-o pe Doamna Otilia Bălaș, fiică de preot greco-catolic, care m-a ajutat să trăiesc starea de patriarhalism, întoarcerea la datinile și tradițiile Bisericii Române Unite cu Roma, prin conducerea pașilor mei spirituali pe calea marianismului, în cadrul *Reuniunii Mariane* din Eparhia de Oradea, cu aplicații trăite concret în *Reuniunea Mariană „Sfânta Maria”* din Beiuș.

Doamna Otilia Bălaș, m-a „încorporat” - în egală măsură și pe soția mea - în plămada sufletului colectiv al *Reuniunii Mariane*.

Am trăit în aceeași clipă a lumii, clipa mariană, cu ocazia întâlnirilor protopopiale, eparhiale, ori naționale ale *Reuniunii Mariane*. De asemenea în pelerinaje, ori în paginile revistei „Vestitorul”, unde ani de zile m-am bucurat de onoarea vecinătății cu eseurile Doamnei Otilia Bălaș, adunate în cartea „Sfinții Noștri”, în anul 2020, prin care autoarea „ne oferă posibilitatea prin această carte, a unui altfel de a-i privi, ni-i aduce mai aproape, să-i simțim contemporani cu noi, pentru a ne putea raporta la ei”, cum sublinia PSS Virgil, în cuvântul de introducere.

Părăsind tentația de a „raporta”, a „contabiliza” timpul de comuniune mariană cu Doamna Otilia Bălaș îndrăznesc - dorința, voința fiind poate mai mare decât puțința - să portretizez personalitatea Doamnei, care în acest început de an, 2022, a „ascultat-o” pe Sfânta Fecioară Maria care, cum spunea Paul Claudel „Tu înveți pe bătrâni pasul atât de sfios, pe care-l va încumeta în curând dincolo de carne”, alăturându-se generațiilor „ce s-au perindat și care Te-au numit Preafericită”. Cele două citate sunt luate din cartea lui George Ciorănescu „Mai aproape de îngeri”, carte care mi-a fost recomandată de Doamna Otilia Bălaș în anul 2003. Iată încă o întâlnire în „aceeași clipă a lumii” și încă o dovadă a misionarismului laic, mărturisit în cuvinte și fapte, de această Doamnă a marianismului contemporan.

Cei care am cunoscut-o, auzim și vom auzi, ori de câte ori vom dori să trăim „prezentul timpului trecut” (Sf. Augustin), vocea Doamnei tremurândă, în curgere blândă din susurul izvorului dătător de învățăminte.

Doamna Otilia Bălaș era stăpâna și slujitoare unei inteligențe teoretice care-i permitea fructifica-

rea aptitudinilor în diferite activități intelectuale, bazată fiind mereu pe o memorie și gândire logică, pe căutarea și înțelegerea cauzalităților a relațiilor dintre oameni, activități și fenomene. Toate acestea ar fi îndreptățit poziționarea Doamnei în tipul abstract de marianist, dar nu a fost așa, deoarece prin tot ce a gândit și a făcut a refuzat încarcerarea în sintagma: „știu multe dar fac puține”.

Doamna Otilia Bălaș a înțeles că în condițiile moderne de viață, când are loc o derulare amețitor de rapidă a cunoștințelor și informațiilor, omul are nevoie de o permanentă autoeducație, depășirea rutinei și inerției. Spunând acestea, ne vine în amintire rostirea repetată a doamnei, președintă a *Reuniunii Mariane* care atrăgea atenția: „*Reuniunea Mariană nu este o întâlnire de babe care se roagă, cum spun unii...*”

Doamna Otilia Bălaș stabilea ușor contacte cu cei din jur, reușind să-i mobilizeze pentru acțiuni marianiste importante, determinându-i, prin exemplul propriu să depășească pragul vorbelor, a promisiunilor pentru a realiza fapte. Dorința de a face ceva concret și util, a determinat căutarea unor situații concrete, practice de manifestare. A căutat nișele potrivite de manifestare practică (proiectarea și organizarea activităților *Reuniunii Mariane* din Eparhia de Oradea, de pildă). Putem afirma la modul cel mai categoric, că Doamna Otilia Bălaș făcea parte din „Tipul concret” de comportament marianist, sintagma călăuzitoare fiind: „știu mult și fac multe”.

Citind ori recitind cu luare-aminte în tihnă zăbavă spirituală cartea Doamnei Otilia Bălaș „Sfinții Noștri” vom descoperi corectitudinea, obiectivitatea, exactitatea, surprinderea unor relații și corelații, precum și grija pentru precizie și rigurozitate în relatarea vieții celor șapte episcopi-martiri ai bisericii greco-catolice, ridicăți la înălțimea altarelor în anul Domnului 2019, la 2 iunie, pe Câmpia Libertății de la Blaj, de către Papa Francisc.

(continuare în pag. 15)

(urmare din pag. 14)

Acestea împreună cu statutul de om echilibrat, statornic și onest, încrederea în puterile, credința și voința proprie, ne conduce spre o adevărată catalogare în categoria marianistului analitic.

Aptitudinile Doamnei Bălaș pentru munca de concepție și creație, imaginația bogată, capacitatea de a fi de multe ori „om de idei”, evidențiate în articole din revista „Vestitorul”, în cartea „Sfinții Noștri” și desigur în publicația „Calea desăvârșirii” - revistă de spiritualitate și cultură creștină a Societății „Episcop Dr. Ioan Suci”, condusă din poziția de membru fondator și director ne vorbește despre tipul marianistului creativ, categorie în care domnia sa a fost titulară de drept.

Voi relua dintr-o revistă de psihologie din 1996, câteva tipuri de comportamente și stiluri de viață, în selecție orientată spre viața Doamnei Otilia Bălaș.

Doamna Otilia Bălaș a făcut parte din categoria „cei fără seamăn”, deoarece avea:

1. Capacitatea de a se bucura de propriile gânduri;
2. Capacitatea de a face din profesie o mare iubire. Doamna nu muncea doar pentru a trăi. Domnia sa a trăit ca să muncească, pentru „rod înșutit”, cum se spune în parabola Semănătorului;
3. Capacitatea de a fi fericit pentru că lucrează;
4. Capacitatea de a se simți confortabil, deși aparținea unei minorități. Nu doar că se simțea confortabil, dar era onorată, fericită, mândră că aparține confesiunii greco-catolice, minoritară numeric în România, dar majoritară în fapte culturale, patriotice naționale în istoria României;
5. Capacitatea de a trăi sentimentul misiunii împlinite.

Ardoarea, perseverența cu care adopta și săvârșea misionarismul laic în cadrul Reuniunii Mariane și în general în marea familie a Bisericii ne vorbește despre sentimentul misiunii împlinite trăite pe tot parcursul vieții.

Cei care am trăit sub streșina modelului marianist „Otilia Bălaș” să o pomenim mereu în rugăciunile noastre și când „vatra amintirilor” va scânteia, să o salutăm cu salutul lui Paul Claudet din „Mama noastră ce-ai înveșmântat soarele” spunând „Salut, Tatăl Nostru, care ești în Ceruri, și bună ziua în înaltul tău, Mama Noastră, ce-ai înveșmântat soarele” la care să adăugăm: te salutăm în neuitare, Doamnă, roagă-te pentru noi acolo în Ceruri, în preajma Tatălui Nostru și a Maicii Noastre, Sfânta Fecioară Maria.

Mesajul Preafericitului Părinte Lucian la decesul doamnei Otilia Bălaș

**Preasfinția Voastră,
Preasfințite Episcop Virgil,
Îndoliată familie,**

Cu durere în suflet, cu profundă emoție și cu nădejdea spirituală în Cristos cel Înviat, am primit vestea că Dumnezeu a chemat-o la Sine pe serva sa credincioasă, Doamna Profesoară Otilia Bălaș.

În diverse ocazii, am avut onoarea și bucuria să o întâlnesc pe doamna Bălaș, șă o ascult cât de frumos vorbește de fericirii noștri Episcopi Martiri pe care i-a cunoscut și să-i admir credința sa arzătoare și dragostea profundă pentru Biserică.

Îi mulțumesc Domnului pentru darul veți sale, petrecut fără rezervă într-o aderență consecventă la vocația sa de mamă, de soție și de dascăl, în ascultarea constantă a nevoilor contemporanilor săi și în slujirea cu devotament filial a Bisericii noastre Greco-Catolice. Întreaga sa viață a exprimat-o printr-o mărturie creștină capabilă să trezească în rândul tuturor celor care au cunoscut-o entuziasm și respect.

Vocația sa de dascăl și spiritualitatea sa creștină autentică au îndemnat-o să se dedice cu devotament pregătirii tinerilor, care aveau nevoie de puncte de referință și modele din care să se inspire. Și-a început activitatea de dascăl în anul 1956, împărțind „lumina cunoștinței” printr-un dialog deschis și continuu, cu o docilitate consecventă față de adevărul credinței și mai ales cu o mărturie exemplară de viață.

A condus cu măiestrie revista „Calea Desăvârșirii” pe care cu regularitate mi-o trimitea și mie și pe care o citeam mereu cu bucurie; a colaborat frecvent și competent la publicațiile și aparițiile editoriale ale Mitropoliei; a condus Asociația „Reuniunea Mariană” care de-a lungul anilor s-a dezvoltat grație ardorii sale apostolice, implicând un număr mare de ucenici într-o călătorie misionară pasionantă alături de Preasfânta Fecioară Maria.

Familia Școala și Biserica au fost sinteza vieții Doamnei Profesoare Otilia Bălaș. Fără să se despartă vreodată una de cealaltă, a transmis celor din jur o adevărată dragoste pentru semenii săi și pentru Maica Domnului pe care a cinstit-o cu un atașament profund și cu o credință deplină.

Cunoscând râvna pentru credință și Biserică a iubitei noastre fiice Otilia, dar și hărnicia și dărnicia sa, dând dovadă prin aceasta de o înțelegere profundă a rostului vieții creștine, ne rugăm Preamilostivului Dumnezeu să așeze sufletul său în ceata dreptilor și să-i dăruiască odihnă în lumina și iubirea Preasfintei Treimi.

Fie ca Domnul Dumnezeu și Mântuitorul nostru Isus Cristos, cel mort și înviat, să o primească și să o odihnească în rândul celor drepti.

**+ Cardinal Lucian
Arhiepiscop Major al Bisericii Române Unite cu
Roma, Greco-Catolică**

Lansare de carte la Seminarul Greco-Catolic din Oradea

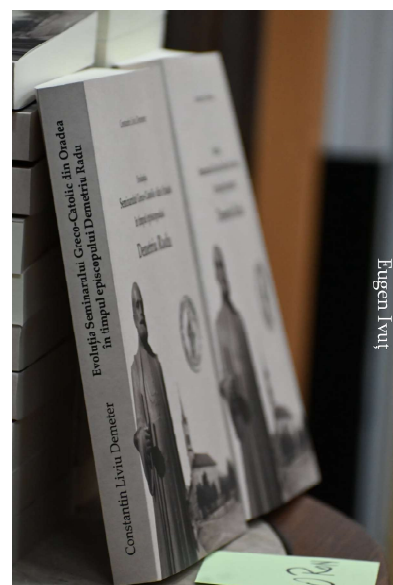
Seminarul Teologic Greco-Catolic „Sfinții Trei Ierarhi Vasile, Grigore și Ioan” din Oradea a fost în ceas de mare sărbătoare, celebrând, în 29-30 ianuarie 2022, 230 de ani de la înființarea sa.

Astfel, programul aniversar a început în seara zilei de 29 ianuarie 2022, când a avut loc vernisajul expoziției „Școala Ardeleană”, urmat de lansarea a două cărți: **„Seminarul Tinerimii Române Unite din Oradea. Dicționar biografic”, volumul II**, și **„Evoluția Seminarului Greco-Catolic din Oradea în timpul episcopului Demetriu Radu”**. Cele două noutăți editoriale au apărut la editura *Mega* din Cluj, respectiv editura *Primus* din Oradea.

Cele două lucrări au fost prezentate pe scurt de părintele conferențiar dr. Alexandru Buzalic. Prima carte prezentată, „Seminarul Tinerimii Române Unite din Oradea”, este un dicționar biografic și a fost scrisă de către un colectiv de istorici, Silviu Sana (coordonator și autor al studiului introductiv), respectiv Tiberiu Ciorba și Traian Ostahie, fiind primul volum tipărit din proiectul „Istoria Seminarului greco-catolic din Oradea”, aflat sub îndrumarea Părintelui Anton Cioba, Rector al Seminarului.

Lucrarea se prezintă ca o cercetare istorică deosebit de amănunțită și temeinică, despre care dl. dr. Silviu Sana, a declarat următoarele: „Această carte este primul volum din proiectul de istorie locală, intitulat *Istoria Seminarului greco-catolic din Oradea*, proiect început în anul 2017. Este rodul unei munci titanice, o muncă de echipă care a necesitat foarte multe ore de cercetare în arhive și biblioteci unde, alături de colegii mei, Tiberiu Ciorba și Traian Ostahie, am reușit să cristalizăm ceea ce avem astăzi. S-a lucrat foarte mult pe biografiile studenților teologi, mai ales că recompunerea vieții fiecărei persoane a necesitat consultarea a zeci de dosare de documente inedite, a numeroase surse editate cum sunt schematicismele și a zeci de cărți din literatura de specialitate. Volumul este o premieră în lumea românească deoarece acesta arată produsul Bisericii Catolice în ceea ce privește 1157 de studenți teologi greco-catolici. Scurtele biografii prezentate arată tot atâtea „destine” ale parcursului unui student teolog, de la naștere până la moarte, în marea majoritate a cazurilor, trecând prin „cursus honorum” a slujirii preoțești.”

Următorul volum prezentat, **„Evoluția Seminarului Greco-Catolic din Oradea în timpul episcopului Demetriu Radu”**, a fost scris de către domnul Constantin Liviu Demeter. Cartea însumează mai multe capitole interesante, despre trecutul Seminarului Greco-Catolic din Oradea. Astfel, cartea abordează istoria Seminarului în vremea episcopului Demetriu Radu, de la începutul păstoririi sale ca episcop al Orădiei. În esență,

cartea ne vorbește despre stabilitatea instituțională a Seminarului pe durata îndelungatului mandat al Recto-ului Augustin Lăuran. Mai apoi, ni se prezintă o serie de medalioane biografice: „devenirea” canonică pentru teologul cu studii exclusiv orădene, ale canonicului Moise Neș, reușita studiilor pontificale ale studentului teolog Grigore Pop, a studiilor teologice de „factură vieneză” ale canonicului dr. Aloisie Ludovic Tăutu și reușita studiilor doctorale, de „sorginte franceză”, ale doctorandului teolog Ioan Pelle. Sunt menționate implicațiile economice ale Seminarului în viața bancară din cadrul băncii „Bihoreana”, prin părintele econom Florian Stan, implicațiile în sfera pedagogiei confesionale în limba română, prin părintele Gheorghe Miculaș, implicațiile culturale în viața despărțământului ASTRA de la Oradea prin părintele pedagog Petru Tămăian și implicațiile educaționale în viața școlară a Arhigimnaziului Premonstratens, prin părintele profesor Augustin Maghiar, titular al catedrei de limba română. De asemenea lucrarea vorbește de implicațiile scolastice în viața Preparandiei eparhiei, prin părintele Alexandru Mihuțiu, și chiar de implicațiile militare, în viața de cătanie a batalionului 5 Infanterie din Satu Mare, prin părintele militar Ludovic Vida, iar în cele din urmă, de vrednicia arhierască a episcopului erou Demetriu Radu, consacrat a nu mai puțin de 65 de preoți pentru eparhia de Oradea, care fiecare înseamnă la altarul divinității, flori și fapte bune.

Cele două cărți au fost deschise printr-un scurt mesaj de către Preasfințitul Virgil Bercea, Episcopul Greco-Catolic din Oradea. Dorim să le mulțumim tuturor celor care s-au implicat în aceste studii istorice, pentru că ne-au redat o imagine mai clară a trecutului nostru și astfel putem să-i cunoaștem mai bine pe cei a căror urmă călcăm astăzi în prestigiosul Seminar orădean.

Redacția

www.seminaroradea.ro

Prima Sfântă Spovadă și Împărtășanie solemnă a copiilor clasei a IV-C de la Liceul Greco-Catolic „Iuliu Maniu”, Oradea

„De acum vom fi mai buni, mai cuminți, mai înțelepți! Îl vom avea pe Isus lângă inima noastră...” – cu aceste gânduri au primit Prima Sfântă Împărtășanie solemnă copiii din clasa a IV-a C ai Liceului Greco-Catolic Iuliu Maniu, duminică, 23 ianuarie, a.c.

Sfânta Liturghie a fost oficiată de către Preasfințitul Virgil Bercea, alături de un sobor de preoți, printre care preotul paroh Marius Obreja, gazda desăvârșită a acestui eveniment. Domnia Sa a oferit copiilor, dar și doamnelor învățătoare daruri și iconițe ce reprezintă Prima Sfântă Împărtășanie, o surpriză frumoasă pentru copii și pentru toți cei prezenți. Mulțumim părintelui pentru gândul frumos.

După o intensă pregătire spirituală, realizată de către profesorii de religie, sora Ana, George Demian și părintele Alexandru Fiț – cărora le mulțumim pe această cale – copiii L-au primit în mod conștient pe Isus, făcând această zi de neuitat. Ei au plecat apoi spre

casă, încrezători că de acum înainte vor „ajuta Soarele să răsară”, după îndemnul Preasfinției Sale.

Maria JURJ și Anca HAIDU

Adunarea eparhială

Sâmbătă, 5 februarie 2022, a avut loc în Catedrala Sfântul Nicolae din Oradea, Adunarea eparhială din cadrul Episcopiei greco-catolice de Oradea. După ce anul trecut, din cauza restricțiilor sanitare, întâlnirea s-a desfășurat în modalitatea on-line, în acest an ne-am bucurat de o prezență numeroasă de preoți și laici de pe întreg teritoriul eparhiei.

După rugăciunea de început, rostită de Preasfinția Sa Virgil Bercea, episcopul greco-catolic de Oradea, s-a celebrat Slujba Parastasului pentru adormit serv al lui Dumnezeu, preot Adrian Dumitrășconiu, care a făcut parte din primele generații de preoți ai eparhiei și care a decedat în data de 26 ianuarie în Italia.

Reflecția spirituală, caracteristică fiecărei întâlniri de acest gen, a fost ținută anul acesta de Pr. Răzvan Iacob Vasile, vicarul judecătoresc al eparhiei. Tema prezenta-

tă a fost *Despre sinodalitate*, „calea sinodalității fiind calea pe care Dumnezeu o așteaptă de la Biserica celui de-al treilea mileniu” după cum spunea Papa Francisc. Pr. Răzvan, într-un mod profund și concis, a propus spre meditație atât semnificația sinodalității în Biserica de la început și în viziunea Sfinților Părinți, precum și ceea ce înseamnă sinodul azi, în lumea modernă.

După terminarea acestei reflecții, PSS Virgil a prezentat cele mai importante evenimente care vor avea loc în acest an în Eparhia de Oradea. A urmat, darea de seamă a responsabililor fiecărui departament în parte, după cum urmează: *Departamentul pentru Cler*; *Departamentul Educație Formare* (Liceu / Seminar / Facultate); *Tribunalul Eparhial*; *Biroul Pastoral*; *Pastorația adulților și a familiilor*; *Departamentul cultural*; *Raportul Activităților din Eparhie*; *Asociațiile Laicale*; *Departamentul mass-media / Biroul de Presă*; *Departamentul administrativ-economic*.

Spre sfârșitul întâlnirii, deoarece unii dintre preoții eparhiei, împlinesc în acest an 25 de ani de preoție, PSS Virgil Bercea, le-a oferit o cruce aniversară, mulțumindu-le pentru întreaga activitate desfășurată în cadrul Eparhiei de Oradea.

Totul s-a încheiat, în fața Catedralei „Sfântul Nicolae”, unde cei prezenți, împreună cu alți invitați și cu câțiva elevi ai Liceului greco-catolic, s-au rugat, în cadrul Slujbei Parastasului, pentru servul lui Dumnezeu și al țării noastre, marele Iuliu Maniu, de la a cărui moarte în celula de la Sighet, s-au împlinit, în data de 5 februarie, 69 de ani.

Biroul de Presă

Întâlnirea Consistoriului Eparhiei de Oradea

Joi, 27 ianuarie 2022, la Seminarul Teologic Sfinții Trei Ierarhi, a avut loc întâlnirea Consistoriului Eparhiei de Oradea, prezidată de Preasfinția Sa Virgil Bercea – episcopul greco-catolic de Oradea.

După salutul Presfințitului Virgil și prezentarea evenimentelor majore din Eparhia de Oradea și din Biserica Greco-Catolică din România, întâlnirea a fost coordonată de Părintele Vicar General, Mihai Vătămănelu, care a prezentat, mai întâi, raportul *Departamentului Administrativ-Economic*, referitor la zona de imobile, compartimentul juridic și propunerile pentru anul 2022. De asemenea, părintele vicar a adus la cunoștința celor prezenți cererile de proiecte aprobate de Comisia de proiecte, pentru anul 2022 și lista cu parohiile care au beneficiat de sprijin din FSPI în 2021.

Pr. Antoniu Chifor a prezentat *Planul formativ* și diversele probleme prezente în parohii. *Planul pastoral* a fost prezentat de Pr. Mihai Tegzeș, Pr. Răzvan Vasile a oferit diferite detalii și informații despre *Sinodul despre sinodalitate* iar Pr. Anton Cioba, rectorul seminarului, a vorbit despre *Pastorația vocațională*.

Pe ordinea de zi au mai fost prezente chestiuni legate de partea administrativ-economică a episcopiei,

precum și împărtășirea evenimentelor din protopopiate și a problemelor întâmpinate.

La sfârșitul întâlnirii, cu ocazia împlinirii a 230 de ani de la înființarea Seminarului greco-catolic din Oradea, PSS Virgil a oferit în dar Crucea pectorală jubiliară, fiecărui membru al Consistoriului, în semn de apreciere și prețuire pentru tot efortul depus în bunul mers al seminarului orădean.

Biroul de Presă

Hirotonirea întru diacon a teologului Dorin Sas

Preasfinția Sa Virgil Bercea, episcopul greco-catolic de Oradea, s-a aflat în Dumini-ca Cananeencei în mijlocul comunității din Velența. Ierarhul a fost întâmpinat de un sobor de preoți în frunte cu părintele paroh și protopop de Oradea, Gavril Buboii.

În cadrul Sfintei Liturghii, Preasfinția Sa a oferit treptele minore: lectoratul și ipo-diaconatul tânărului Andrei Ianc, născut la 13.11.1994 în Oradea. Între anii 2009 – 2013 a studiat la Liceul „Don Orione”, acesta fiind și locul în care și-a descoperit vocația, în perioada 2013 – 2017 am absolvit Seminarul la „Don Orione” iar după Facultatea de Teologie Greco-Catolică din Oradea, între anii 2018-2021.

La momentul rânduit tot în cadrul Sfintei Liturghii, a fost hirotonit în treapta diaconatului și teologul Dorin Sas, care activa ca și cantor al Parohiei „Schimbarea la Față”. Părintele Dorin Sas, născut la data de 05.09.1972 în comuna Lazuri jud. Satu-Mare, este căsătorit din anul 1993 cu Sas Maria. A absolvit Liceul Teoretic „Ioan Slavici” din Satu Mare în anul 1993 specializare matematică-fizică, Universitatea „Babeș Bolyai” din Cluj Napoca, Facultatea de Teologie Greco-Catolică, Departamentul Oradea, Specializarea Teologie Pastorală între anii 2010-2014 și Masterul „Fundamentele creștine ale identității Europene”,

între anii 2014- 2016.

Prezent la momentul de sărbătoare pentru comunitatea din Velența, domnul prefect al județului Bihor, Dumitru Țiplea a primit din partea Preasfințitului Virgil, Ordinul Fericitul Valeriu Traian Frențiu, cel mai mare ordin al Eparhiei noastre în „semn de prețuire și mulțumire pentru râvna și dăruirea arătată față de Biserică și mărturisirea credinței creștine prin cuvânt și fapte bune”.

Mulțumim Domnului pentru aceste noi slujiri în Biserica Domnului!

Eugen IVUȚ

Simpozionul „Pentru o teologie fundamentală a preoției”

În perioada 17-19 februarie 2022, în Aula Paul al VI-lea din Vatican, s-au desfășurat lucrările simpozionului **Pentru o teologie fundamentală a preoției**, organizat de Congregația pentru Episcopi și de Centrul de Cercetare și Antropologie a Vocațiilor. Au fost prezenți cardinali, episcopi, preoți, persoane consacrate și laici din întreaga lume. Din partea Eparhiei greco-catolice de Oradea, a fost prezentă o delegație de 20 de persoane formată din preoți, profesori și laici din cadrul Facultății de Teologie, Seminarului „Sfinții Trei Ierarhi” și a altor domenii de activitate ale eparhiei, în frunte cu păstorul ei, Preasfinția Sa Virgil Bercea.

În discursul introductiv, Papa Francisc a evidențiat faptul că „apropierea de Dumnezeu, de episcop, de ceilalți preoți și de popor sunt cele patru atitudini care dau soliditate persoanei preotului”.

„Nu discursuri interminabile și teorii despre ceea ce ar trebui să fie teologia preoției, ci cele patru apropierea și vecinătăți (de Dumnezeu, de episcop, între preoți și cu poporul) pot ajuta în mod practic, concret și cu speranță în revitalizarea darului și a fecundității care ne-au fost promise, nouă preoților... Mai mult decât de rețete și teorii, preotul are nevoie de instrumente concrete cu care să înfrunte ministerul său, misiunea sa și întreaga sa viață cotidiană. Nu există nici o teorie aici – vorbesc de ceea ce am trăit” a mai spus pontiful, în discursul său introductiv.

Sesiunile de dimineață și de după-amiază ale celor trei zile de simpozion vor fi conduse de prefectii Dicasterelor Curiei Romane. În ordine: cardinalul Quellet și prefectul Congregației pentru Cler, monseniorul You Heung-Sik (joi 17 februarie); prefectul Congregației pentru Cultul divin și disciplina Sacramentelor, monseniorul Arthur Roche și prefectul Congregației pentru Educația catolică, cardinalul Giuseppe Versaldi (vineri 18 februarie); arhivistul și bibliotecarul Sfintei Biserici Romane, cardinalul José Tolentino de Mendonça și prefectul Dicasterului pentru laici, familii și viață, cardinalul Kevin Joseph Farrell (sâmbătă 19 februarie).

Sâmbătă dimineața a avut loc, în Bazilica San Pietro din Vatican, o liturghie cu toți participanții, prezidată de cardinalul secretar de stat Pietro Parolin.

Biroul de presă

A trecut la Domnul părintele Dumitrășconiu Adrian

În cursul zilei de 26 ianuarie 2022 s-a întors la casa Tatălui Ceresc părintele Adrian Dumitrășconiu.

Părintele Dumitrășconiu a fost hirotonit preot în data de 22 mai 1994. După hirotonire a fost la dispoziția episcopului. Din 9 ianuarie 2008 până în 9 ianuarie 2017 a fost preot misionar în Italia. În ultima perioadă se afla într-un spital din Italia, fiind diagnosticat cu cancer în fază terminală.

Episcopia Greco-Catolică de Oradea, împreună cu păstorul ei Preasfințitul Virgil Bercea, se roagă pentru sufletul adormitului serv al lui Dumnezeu, preot Adrian, rugându-L pe cel pe care l-a slujit atâția ani să-i facă parte cu dreptii.

În veci pomenirea lui!

Biroul de Presă

Duminica Presei

În fiecare an, a treia Duminică a Postului Mare (27 martie 2022) este dedicată presei creștine.

În acest sens, tasul duminicii respective este centralizat la Episcopie, urmând ca acesta să fie folosit în vederea editării revistelor Eparhiei de Oradea.

Tot în acest context precizăm că toți credincioșii noștri sunt rugați să acorde o mai mare atenție presei creștine, citirii și difuzării acesteia, chiar ajutorării ei, în măsura care se poate, pentru că ea, presa, face parte din actul de informare și cunoaștere necesar unui bun credincios.

Revista lunară de cultură creștină
VESTITORUL
Editată de Episcopia Romană Unită cu Roma, Greco-Catolică de Oradea
Oradea, 27 martie 2022

A V-A ZI MONDIALĂ
A SĂRACILOR

„Uitarea înseamnă o nouă condamnare”

„Cred că pentru tânăra generație de azi, cel mai important lucru pentru a înțelege trecutul ste să i se ofere pilda unui prezent mai bun” - Corneliu Coposu

Lecția de istorie

Îndemnați de vorbele politicianului, om de încredere al lui Iuliu Maniu, și tocmai pentru a nu-și uita trecutul, elevii orădeni sunt așteptați la Muzeul orașului Oradea, în Cetate, unde au posibilitatea să participe, de-a lungul întregii luni martie, la proiectul „Uitarea înseamnă o nouă condamnare”, dedicat memoriei foștilor deținuți politic bihoreni.

Proiect pentru elevi

Programul educativ demarează în 9 martie, de Ziua Foștilor Deținuți Politic, și este adresat copiilor interesați de represiunea comunistă și memorialistica detenției.

Activitățile care se vor derula în cadrul programului cuprind, în prima parte, o prezentare susținută de muzeograful dr. Cristina Liana Pușcaș, despre ceea ce a însemnat regimul carceral din perioada comunistă, apoi liceenii pot alege unul dintre cele zece filme documentare video, realizate cu unul dintre foștii deținuți politic bihoreni, și, în ultima parte, vor avea loc dezbateri privind rezistența și represiunea comunistă.

Sfinții închisorilor

Deținuții politic, supranumiți și „sfinți ai închisorilor”, sunt cei care au apărut credința în Dumnezeu și demnitatea poporului român.

Potrivit Raportului final întocmit în anul 2006 de Comisia Prezidențială pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România, deținuții politic sunt toți cei care au fost privați de libertate din motive politice, fiind închiși în penitenciare sau diverse locuri de detenție, în perioada 1945-1980.

Același raport menționează că, în arhive, numărul deținuților este de aproximativ 93.000, dar având în

vedere că nu au existat procese sau acte de detenție întocmite, se estimează că numărul real al condamnărilor a fost, de fapt, de aproximativ 600.000.

Dr. Cristina Liana Pușcaș a subliniat că pe harta însângeraată a Gulagului românesc, alături de în-chisorile de la Sighet, Jilava, Gherla, Aiud, Pitești, Mislea sau Miercurea-Ciuc, se află și Penitenciarul din Oradea, unde au fost încarcerați episcopii greco-catolici Iuliu Hirț și Justin Paven, ca-nonicul Coriolan Tămăianu, precum și soția lui Corneliu Coposu.

Oradea comunistă

Tot cu aceeași temă, dar într-o notă nonconformistă, pentru a vedea crâmpoie din viața părinților sau a bunicilor, elevii pot vizita, tot în cadrul Cetății Oradea, expoziția „Orașul Oradea în regimul comunist”. Aceasta conține în jur de 330 obiecte, aparate radio, televizoare alb-negru, socotitoare, stilouri cu toc, medaliile, carnete de partid, insigne sau ziare. Expoziția a fost realizată de fostul fotoreporter al ziarului Crișana și apoi tehnician criminalist la Tribunalul Bihor, Nicolae Meseșan. Într-o altă expoziție, „Discoteca anilor '70-'80”, pot fi văzute obiecte dedicate distracției tinerilor din aceeași perioadă: magnetofone, casete audio, dar și caiete cu versuri.

Elena CREȚU

Ziua Mondială a Bolnavului – 11 februarie 2022

„Adresez un gând plin de recunoștință tuturor celor care, acasă sau la muncă sunt în fiecare zi aproape de bolnavi. Membrilor familiei și prietenilor, care au grijă de cei dragi ai lor cu afecțiune și le împărtășesc bucuriile și speranțele, durerile și anxietățile. Medicilor, asistentelor și asistenților medicali, farmaciștilor și tuturor profesioniștilor din domeniul sănătății; precum și preoților capelani de spital, religioși din Institutele dedicate îngrijirii bolnavilor și voluntarilor. T tuturor acestor oameni le asigur pomenirea mea în rugăciune, pentru ca Domnul să le dea capacitatea de a-i asculta pe bolnavi, de a avea răbdare cu ei, de a-i îngriji

integral, trup, suflet și relații. Și mă rog într-un mod special pentru toți bolnavii, din fiecare colț al lumii, mai ales pentru cei care sunt cei mai singuri și nu au acces la serviciile de sănătate. Dragi frați și surori, vă încredințez ocrotirii materne a Preacuratei, Vindecătoarea bolnavilor. Vouă, și celor care au grijă de voi, vă transmit Binecuvântarea Apostolică”.

(Din Mesajul Sfântului Părinte Papa Francisc) www.vatican.it